

Honig Breethuis

Papierfabriekerswoning, rijksmonument in gebruik als museum aan de Lagedijk 80 te Zaandijk, sinds 1940 in bezit van de gemeente Zaandijk en sedert 1974 in bezit van de gemeente Zaanstad. Het pand werd rond 1710 gebouwd door de Zaandijker [witpapierfabriekur](#) Jan Cornelis Jacobsz [Honig](#) (1683-1755) ter firma C. & J. Honig, die er met zijn vrouw Stijntje [Caescoper](#) (1683-1722) en kinderen zijn intrek in nam.

De kamer aan de dijkzijde werd rond 1765 uitgerust met een rococo schouw en een bedstee. Nadat de oudste zoon, Jacob Cornelisz Honig (1707-1770), kinderloos stierf, kwam de woning in bezit van zijn neef Cornelis Jbz. Breet (1739-1806). Naar alle waarschijnlijkheid werden hier diens kinderen Aagje, Jacob en Klaas Breet geboren.

Na het overlijden van Grietje Klaas Nen, de weduwe van Cornelis Breet, viel de woning in 1826 toe aan de oudste zoon, Jacob Cz. Breet (1747-1787), die er met zijn echtgenote, Grietje Jans de Jager (1776-1837) en hun jongste twee kinderen, Maartje en Jan, en hun personeel introk. Jacob Breet gaf rond 1829 opdracht een nieuw luchthuis te bouwen achter het woonhuis. Dit luchthuis aan de Zaanzijde behoort sinds de oudste opnames van J. Breebaard tot de meest gefotografeerde pittoreske dorpsgezichten van Zaandijk.

De kamer aan de dijkzijde van het pand werd voorzien van door de Amsterdamse [behangselschilder](#) Willem Uppink gesigioneerde en in 1830 gedateerde behangselschilderingen. Jan Jbz. Breet (1815-1892) was met zijn echtgenote Maartje Kd. Breet (1817-1880) de laatste papierfabriekur uit dit geslacht, die het huis tot zijn dood bewoonde. Hij stierf kinderloos.

Nadien kwamen in dit pand ter wereld: Eva Honig (1896-1981), dochter van Cornelis Honig Csz. (1867-1931) en Cornelia Dil (1869-1943), Alida Maria Petersen (1894-1969), dochter van Wilhelmus Johannes Petersen en Alida Pos, alsook Jan Peverelli (1914-1944), zoon van Karel Johan Peverelli en Neeltje Huisman.

Nadat de laatste bewoonster, de ongehuwde mej. Neeltje Willems de Jager (1861-1940), dochter van de koopman en [stijfselfabrikant](#) Willem Evertsz de Jager (1813-1890) en Maartje Kuijper (1831-1911), stierf, werd het pand door NV Zaanlandsche Stoomdrukkerij vh. E.N. Smit Ez. geschonken aan de toenmalige gemeente Zaandijk teneinde hier de Zaanlandsche Oudheidkamer in onder te brengen. Dit streekmuseum, gebaseerd op de Zaanlandsche Oudheidkundige Verzameling 'Jacob Honig Js. Jr.' en oorspronkelijk gehuisvest in het toenmalige raadhuis Zaandijk, werd bij het 100-jarig bestaan in 1992 omgedoopt tot Zaans Historisch Museum.

In 1998 werd de collectie overgebracht naar het nieuw opgerichte Zaans Museum. Het museum pand kreeg in 1999 een doorstart als woonhuismuseum onder de naam Honig Breethuis, gebaseerd op de bewoningsfase tijdens het tweede kwart van de 19e eeuw door Jacob Cz. Breet en zijn gezin.

Het museum werd en wordt geëxploiteerd door de Vereniging tot Instandhouding en Uitbreiding der Zaanlandsche Oudheidkundige Verzameling 'Jacob Honig Js. Jr.' opgericht 5 mei 1891, ook aangeduid als Zaanlandsche Oudheidkundige Vereniging 'Jacob Honig Js. Jr.' Tegenwoordig voert de vereniging de naam Vereniging "Jacob Honig Js. Jr." Honig Breethuis. Sinds 2015 is op de bovenverdieping van het luchthuis een vaste presentatie ondergebracht over het papierbedrijf C & J Honig Breet, dat in handen was van vijf opeenvolgende generaties bewoners-papierfabriekers.

Rijksmonument nr. 40110, ingeschreven 17 november 1967: Bakstenen huis met verdieping en schilddak, gebouwd in 1708, gewijzigd 1765 en 1830. Gesneden deur en snijraam in Lodewijk XVI-stijl

in een omlijsting met verdiepte pilasters, waarin zijlichten, en Ionische kapitelen.

In de voorgevel vier van elders afkomstige gevelstenen. Zowel boven de voor- en boven de achtergevel een houten dakkapel met vleugelstukken. Een haakse achtervleugel van baksteen met houten dakkapel, voorzien van vleugelstukken en een gebogen fronton. In het verlengde hiervan een bakstenen aanbouw uit 1830, met hoekvensters, een rijkversierd houten voorschot met fronton en topguirlande en een houten dakkapel, met fronton en zijmeanders.

Houten vlonder met een borstwering, die prijkt met ovale kussenpanelen. Voorkamer met schoorsteenmantel, deuromlijsting, lambrizing e.d. in rococo-stijl en geschilderd behang door W. Uppink, 1830; dessus-de-porte en bedstedewand uit dezelfde tijd als het behang. Keuken in de achterbouw met tegelschouw en betimmering, 18e eeuw. De Zaankamer uit 1830 met betimmering, snijwerk, nisschouw en gesneden plafond. Vier gevelstenen, de windrichtingen voorstellende, afkomstig uit de gesloopte [Beschuitoren](#) van Wormer, zijn ingemetseld in de oostmuur van het Honig Breethuis dat beschikt over een [eigen website](#).

[rijksmonument](#), [museum](#), [honig](#), [zaandijk](#)

From:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:

https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=honig_breethuis

Last update: **2020/09/07 12:07**